

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs VI.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

h.e. meritis propriis confisa virtutum, vel de cubilibus
leoninis, h.e. pessimo statu peccati.

ARTICULUS VI.

DE OBJECTIS ET ADJUNCTIS

Ecclesiæ variis.

ECCLESIAE MYSTERIA, V. ET
N. Testamenti concedita.

1529. Cant.7.v.13. *Dicitur fructus pretiosos, veteres
& recentes reponere secundū ostia sua sponsa, sponso suo.*

1. Hi fructus sunt ministeria Vet. & N. Testamenti,
Matth.13.v.52. quæ ante ostium cordis nostri reponi-
mus, quando ea consideramus, & dulci illorum con-
templatione animum nostrum pascimus.

2. Hos fructus reponit sponso suo, verâ scilicet fide
eosdem apprehendendo.

VERBUM DEI BONA ECCLESIAE.

1530. *Mel, simlam & oleum dedit Hierusalem Do-
minus*, Ezech.16.v.13. *Mel* verbum notat, ob dulcedi-
nem eximiam, Ps.19.v.11. Ps.119.v.103. quam in se con-
tinet, licet ventrem amaricari faciat, Apoc.10.v.9. Ob
mundi odia scilicet, Joh.6.v.2. Mannæ gustus erat si-
cut similæ cum melle, Exod.16.v.31. Manna illud ver-
bum Domini est. Hoc mel verbi fluit de spirituali
petra Christo, 1. Cor.10.v.4. quo nos in deserto mun-
di, ut olim Israelitas, Ps.81.v.17. saturat, donec tandem
in veram terram promissionis veniamus, fluentem
melle consolationis, Apoc.22. Esa.66.v.11. De simila
& oleo suis locis. Cavendum autem nobis est, ne hoc
mel verbi proculcemos ingratitude, ut saturæ ani-
mæ

mæ solent, Prov.27. v.7. cum tamen illis saturis Væ imprecatus sit Dominus, Luc.6.v.25. Confer.Apoc.3. vers.17.

ECCLESIAE ALÆ.

1531. Apoc.12. v.6. *Data alæ mulieri significabant*

1. *Spei certitudinem*, Ef.40.v.31.

2. *Divinam protectionem*, quæ aliâs alis notatur, Pſalm.91. v.1. 2. 3.

3. *Passivam Tyrannorum ludificationem*: Luditur auceps, cum avolat avis: ita Tyranni, cum Ecclesia protegitur.

4. *Gratissimam liberationem*, Pſal.124. v.7.

ECCLESIA IMMOBILIS EST.

1532. Zach.12. v.3. *Ponam Jerusalem lapidem oneris cunctis populis; omnes qui levabunt eum, concussione la-cerabuntur*: Ecclesiæ securitas promittitur: Erit enim lapidis instar onerosissimi, propter lapidem in ea angularem Christum, Eph.2. v.20. in quem, qui ceciderit, comminuetur, Luc.20. v.18. At in Ecclesiam cadens, in ipsum Christum cadit, Zach.2. v.8. Actor.9. v.4. Esa.63. v.9. Matth.25. v.40. Nihil ergo portæ inferorum adversus eam, Matth.16. v.18. super petram fundatam, Matth.7. v.25.

ECCLESIA INVISIBILIS.

1533. *Fidei & electionis respectu*: luna in conjunctione non videtur. Fidem enim & electionem in homine nemo oculis usurpaverit: & hoc sensu ecclesiam dicimus invisibilem.

2. *Persecutionis per hæreticos*, ut luna cum nubibus tegitur. Tunc enim multi latent, timentes flammæ & necem; talis Nicodemus, Joh.3. v.1.

3. *Mar-*

3. *Martyrii*, cum ferro & flammis sævitur. Ut cum luna ecclipsin patitur.

ECCLESIA TRIBULATA VERA
membra demonstrat.

1534. Apoc. 6. v. 13. *Ficus emittit grossos, cum vento movetur.* Ficus Ecclesiam notare potest, quæ sua membra, ut, ficus grossos habet, at cum *vento persecutionis* quaritur, grossos abjicit, hoc est, hypocritas ostendit. Hi sunt, qui tempore tribulationis deficiunt, Luc. 8. vers. 14. qui tanquam paleæ disperguntur, cum cribrantur, Matth. 3. v. 12. Cribrator ille, Satanas est, Luc. 22. vers. 31.

ECCLESIA PRESSA

crescit.

1535. *Haman è medio sublaturus omne genus Judæorum, effecit, ut quamplurimi se ad Ecclesiam Judaicam gregem associaverint*, Esther. 8. v. 17. ita tyranni malis consiliis Ecclesiam non possunt tollere, sed attollere, premere, non opprimere.

ECCLESIAE MULTIPLICATIO.

1536. *Jacobi posteritas in Ægypto velut germen multiplicata est*, Exod. 1. v. 7. Hæc est ecclesiæ Novi Testamenti in Ægypto mundi spiritualis multiplicatio, quæ non ex sanguinibus, sed ex Deo procreatur; Joh. 1. vers. 13. Talis per fidei unitatem Abrahamo promissa, Gen. 16. v. 16. cap. 17. v. 2. cap. 22. v. 17. multiplicatio. Conf. Gal. 3. v. 9.

ECCLESIA ARMIS SPIRITUALIBUS
freta Diabolo terribilis.

1537. *Terribilis ut castrorum acies ordinata*, Cant. 6. vers. 3. & 9. Hæc est ecclesia, quæ cum adhuc in terra mili-

militiam exerceat, 1. Tim. 1. v. 18. armis spiritualibus, 2. Cor. 10. v. 4. Eph. 4. v. 14. terribilis est Diabolo, ut castrorum acies ordinata, quia omnia arma in Satanæ perniciem aptat; quò cum perpetua est inimicitia, Genes. 3. v. 16. Huc pertinent arma illa offensiva, defensiva, Eph. 6. terribilia Dei opera in ecclesia, Deut. 4. v. 34. quæ Diaboli contremiscentes credunt, Jac. 2. v. 14. Deut. 10. v. 11. Judicii extremi pericula, quæ Satanæ ingruunt, piis ipsis futuris Judicibus, 1. Cor. 6. v. 2. duce Christo, Matth. 25. Hebr. 10. v. 16. Tob. 3. vers. 5.

ECCLESIA HABET TEMPORA lunæ.

1538. Ps. 104. v. 9. *Fecit lunam in stata tempora.*

1. Ecclesia vero est luna, quæ stasis temporibus subiecta est: Modo enim planè est instar *lunæ silentis*, qualis tempore Eliæ erat, quo tamen spiritualis erat ad septem hominum millia conjunctio. Modo instar *lunæ deficientis* & ad occasum vergere videtur, modo instar *crescentis*, & versus orientem Christum, Luc. 1. v. 78. cornua velut projicit.

2. *Hæc luna* est in tempora: quia in ecclesia solùm certa temporum ratio est. Hæc est luna illa, quæ se coram Josepho nostro cœlesti incurvavit, Genes. 37. vers. 9. & stat donec hostes suos armis verbi Josua expugnet, in valle hujus mundi, Jos. 10. vers. 12. quo facto, cum sole justitiæ Christo planè conjungitur, in altera vita.

ECCLESIA PULCHRA.

1539. *Amica sponsi pulchra dicitur*, Cant. 1. v. 8. Ecclesia notatur, cujus genæ pulchræ dicuntur.

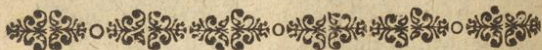
Yy

i. Ob

1. *Ob lacrymas, quæ coram Domino preciosæ sunt, eas in saccum suum colligente, Psal. 56. v. 9.*

2. *Eam quoque suâ ipsius pulchritudine pulchram fecit, quando abstulit deformitatem naturalem, Ezech. 16. v. 9. seq. & sine macula fecit, Eph. 5. v. 27. Cant. 4. v. 7. gloriosam, Col. 3. v. 4. Rom. 5. v. 2.*

3. *Hæc est illa pulchritudo, quâ, ut Esther olim principibus Ahasveri placuit, Esth. 1. v. 11. cap. 2. v. 15. sic completivè angelis placebimus, imò ipsi regi, qui concupiscet decorem nostrum, Psal. 45. v. 12. Ejus enim delectatio est in filiis hominum, Prov. 8. v. 31. Hæc est decor domus suæ h. e. ecclesiæ, quem diligere debemus, Ps. 26. v. 8. nec facere abominabilem, Ezech. 16. v. 22. repudiando.*

CAPUT XXI.

DE

MINISTERIO.

ARTICULUS I.

DE MINISTERIO.

MINISTRI CUR ANGELIS

comparentur?

1540. 1. *Ob nominis evidentiam. Angelus nuncium notat. Ministri sunt Dei nuncii, Luc. 9. v. 60. Act. 4. v. 2. 1. Cor. 9. v. 14. Ezech. 3. v. 17. c. 33. vers. 7. in luce ambulandum esse nunciant, Johan. 1. vers. 5. 6. 2. Cor. 5. vers. 20.*

2. *Res*